

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра _____ банківської справи _____
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності _072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

_____ (шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою _____ Банківська справа _____
(назва освітньої програми)

на тему: «**_РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ БАНКУ: ОЦІНКА ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ_**»

Виконавець:

студентка _4 курсу факультету фінансів та банківської справи

_ Ібришим Христина Іванівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

_ канд. екон. наук, доцент _
(науковий ступінь, вчене звання)

_ Тарасевич Наталія Вадимівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Специфічна роль банку як посередника руху фінансових ресурсів визначає особливості управління його фінансовими ресурсами. Це обумовлює врахування низки суб'єктивних та об'єктивних факторів, багато з яких має визначальний вплив, тому необхідно розглядати їх комплексно, що дозволить визначити ступінь впливу того чи іншого фактора на діяльність банку з формування та розміщення його ресурсного потенціалу. У сучасних умовах банки стикаються не стільки з проблемою забезпечення їх діяльності стабільною та надійною ресурсною базою, скільки надійного розміщення наявних ресурсів з тим, щоб забезпечити належний рівень прибутку, підтримки ліквідності балансу та з мінімальним ризиком вкладень у активні операції. Це особливо актуальне в умовах посилення конкуренції між банками, коли банкам необхідно виробляти гнучку стратегію їх діяльності, засновану на комплексному підході до розуміння нерозривної єдності в однаковій мірі проблем як формування, так і розміщення ресурсів банку. Все це обумовлює вибір теми дослідження.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій, спрямованих на оптимізацію формування та використання ресурсного потенціалу банку.

Завдання дослідження:

- теоретично обґрунтувати сутність, структуру ресурсного потенціалу банку;
- провести економічну характеристику банківської установи ПАТ «Ощадбанк»;
- провести аналіз структури та динаміки ресурсної бази ПАТ «Ощадбанк» за напрямками формування фінансових ресурсів;
- запропонувати напрямки оптимізації ресурсного потенціалу банку.

Об'єкт дослідження - діяльність банків на ринку залучення та розміщення банківських ресурсів.

Предмет дослідження - ресурсний потенціал вітчизняних банків.

Методи дослідження Метод абсолютних і відносних показників; метод порівняння - для визначення причин та ступеню впливу динамічних змін і відхилень по статтях пасиву та активу банківського балансу; метод групувань - для систематизації даних балансу, балансовий метод - для визначення співвідношень, пропорцій груп взаємозалежних економічних показників, метод табличного відображення аналітичних даних - для відображення аналітичної інформації.

Інформаційна база дослідження. Законодавчі акти України з питань банківської діяльності, інструкції та постанови Національного банку України, звіти Національного банку України, наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених і фахівців у сфері формування банківських ресурсів, залучення та розміщення коштів, фінансова звітність ПАТ «Ощадбанк».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (60 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 87 сторінок. Основний зміст викладено на 80 сторінках. Робота містить 16 таблиць, 4 рисунка.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі кваліфікаційної роботи *«Теоретичні засади формування ресурсного потенціалу банку»* розглядаються теоретичні аспекти формування ресурсного потенціалу банку: досліджена економічна сутність фінансових ресурсів, ресурсного потенціалу; розглянуте значення власного капіталу, залучених та запозичених коштів у формуванні ресурсного потенціалу банку.

За результатами проведеного дослідження у першому розділі зроблені наступні висновки. Основу діяльності комерційного банку складають фінансові ресурси. Тому важливим є визначення потенційних можливостей щодо їх використання у практичній діяльності. Найбільш розповсюдженим у банківській практиці є термін “банківські ресурси”. Але проведені дослідження свідчать, що й у цьому питанні є досить багато розбіжностей. Банківські ресурси пропонується розглядати як сукупність власних, залучених і цільових фінансових коштів банку, що знаходяться в безпосереднім його розпорядженні та використовуються для здійснення повномасштабної банківської діяльності. Одночасно, як показав аналіз літературних джерел, не визначено значення терміну “ресурсний потенціал банку”. Для успішної роботи банку необхідно знати не тільки сукупність наявних коштів, але й оцінити потенційні можливості по залученню необхідних фінансових ресурсів. Під терміном “ресурсний потенціал банку” пропонується розуміти сукупність усіх фінансових коштів банку, що знаходяться в безпосереднім його розпорядженні, і коштів, які можуть бути потенційно залучені банком у результаті проведення ефективної повномасштабної банківської діяльності або прирощені чи втрачені в разі проведення активних операцій.

У другому розділі *«Практичні аспекти оцінки ресурсної бази та потенціалу банку»* проаналізовано склад, структура та динаміка фінансових ресурсів за матеріалами конкретного банку; визначена структура та динаміка власного капіталу та депозитного портфелю банку; розраховані показники достатності ресурсного потенціалу банку.

За результатами проведеного дослідження у другому розділі зроблені наступні висновки. Діяльність ПАТ «Ощадбанк» можна оцінити як позитивну. Завдяки докладним зусиллям та реформуванню банку вдалося припинити збиткову діяльність та за підсумками 2018-2019 років отримати прибуток. Але позитивний фінансовий результат мав впродовж 2019 року негативну тенденцію до скорочення. ПАТ «Ощадбанк» також впродовж періоду дослідження значно збільшив обсяги фінансових ресурсів, у тому числі і власний капітал. Найвище зростання демонстрував депозитний портфель клієнтів банку, який зріс загалом на 62,0% впродовж періоду дослідження. Це свідчить про вагомий довіру вкладників до банку. Але у ПАТ «Ощадбанк» є також негативні результати діяльності, які перш за все відображаються у скороченні обсягів активних операцій, у тому числі у кредитного портфелю впродовж 2018 року, що є важливим джерелом отримання доходів банку. При цьому важливо відмітити, що якість кредитного портфелю знизилася, що

відображається у зростанні питомої ваги обсягів резервів під знецінення кредитів банку у кредитній заборгованості клієнтів. Основну частину ресурсного забезпечення ПАТ «Ощадбанк» (75,8%) складають кошти клієнтів. Це відповідає напрямку діяльності банку як ощадного, який формує фінансові ресурси переважно за рахунок депозитних коштів вкладників. Кошти клієнтів ПАТ «Ощадбанк» протягом досліджуваного періоду зростали, при цьому найбільшу частку займають кошти населення, і їх частка збільшується, частка коштів населення значна і досить стабільна, тобто залучені ресурси (депозитні) фізичних осіб є головним джерелом формування ресурсів банку. Щодо якості і потенційної можливості використання цих ресурсів, то ПАТ «Ощадбанк» має більшу частку дорогих фінансових ресурсів - 57,4% депозитного портфелю банку складають строкові кошти клієнтів банку. При цьому вони є досить надійними за їх використанням, тобто банк може гарантовано на них сподіватися. За результатами діяльності банк збільшив їх частку з 52,9% у 2015 році, за рахунок збільшення строкових коштів юридичних осіб, та переважно – строкових коштів фізичних осіб.

Кошти клієнтів банків України протягом досліджуваного періоду зростали, при цьому найбільшу та відносно стабільну частку впродовж всього періоду дослідження займають кошти населення, і їх частка збільшується, тобто залучені ресурси (депозитні) фізичних осіб є головним джерелом формування ресурсів вітчизняних банків. При цьому частка коштів фізичних осіб в кожному році зростає, випереджаючи кошти юридичних осіб. Щодо якості і потенційної можливості використання цих ресурсів, то вітчизняні банки мають більшу частку дешевих фінансових ресурсів – 52,8% депозитного портфелю банку складають поточні кошти клієнтів банків. При цьому вони є не надійними за їх використанням, тобто банки не можуть гарантовано на них сподіватися. За результатами діяльності банки збільшили їх частку з 45,4% у 2015 році, за рахунок збільшення поточних коштів юридичних осіб, та переважно – поточних коштів фізичних осіб.

У третьому розділі **«Перспективні напрямки формування та оптимізації ресурсного потенціалу банку»** зроблена комплексна оцінка достатності ресурсного потенціалу банку; запропоновані напрямки оптимізації ресурсного потенціалу банку щодо подальшого розвитку активних операцій банку.

Особливостями формування комплексної оцінки достатності ресурсного потенціалу банку має бути використання узагальнюючого підходу за рахунок включення найбільш важливих показників, які характеризують основні складники ресурсного потенціалу; необхідність урахування показників, які впливають на фінансові результати банківської установи як наявних і потенційних джерел ресурсів, так і напрямів розміщення ресурсів. Забезпечення достатності ресурсного потенціалу банку – це сукупність заходів та створення таких умов, що сприяють здійсненню банківських операцій, пов'язаних із процесом формування і використання ресурсного потенціалу банку, а також реалізації програм щодо його достатності з метою підтримки стабільного функціонування банку. Впродовж 2017-2018 років показник ресурсної достатності ПАТ «Ощадбанк» мав тенденцію до зменшення, у цілому до значення 0,9095. Але незважаючи на зниження значення

показника, він має високе значення, що свідчить про збереження значних конкурентних переваг банку за залученням коштів на фінансовому ринку та ефективному їх розміщенні. Тобто функціональна достатність ресурсного потенціалу знаходиться на стабільному, стійкому та достатньо високому рівні. Якісна сторона управління залученими банківськими ресурсами тісно пов'язана з розробленням напрямів їх розміщення, що дозволяє найбільш ефективно їх використовувати.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Формування ресурсної бази банків та використання ресурсного потенціалу є одним із найважливіших завдань для забезпечення економічного зростання. Банківська система повинна мати сукупність ресурсів, достатніх як для кредитування поточних потреб суб'єктів господарської діяльності, так і для розвитку інвестиційної діяльності, формування відповідних резервів і підтримки власної ліквідності.

2. Кошти клієнтів ПАТ «Ощадбанк» протягом досліджуваного періоду зростали, при цьому найбільшу частку займають кошти населення, і їх частка збільшується, частка коштів населення значна і досить стабільна, тобто залучені ресурси (депозитні) фізичних осіб є головним джерелом формування ресурсів банку.

3. За результатами дослідження було запропоновано вітчизняним банкам при залученні вільних грошових коштів слід звернути увагу не тільки на цінові, а й на нецінові методи:

- реклама;
- поліпшений рівень якості обслуговування клієнтів;
- розширення спектра пропонованих банком послуг;
- комплексне обслуговування;
- додаткові види безкоштовних послуг;
- розташування філій у місцях, максимально наближених до клієнтів, пристосування графіка роботи до потреб клієнтів.

Це багато в чому залежить від кваліфікації апарату банку, який повинен враховувати не лише свої власні інтереси, а й інтереси клієнтів.

Напрямами збільшення депозитних ресурсів банку є: розвиток нових видів вкладів, які б відповідали зростаючим потребам клієнтів; стимулювання залучення ресурсів через збільшення та диференціацію процентної ставки; удосконалення порядку та методів виплати відсотків; розвиток спектра додаткових послуг вкладникам; використання різних видів цінних паперів для залучення ресурсів; підвищення якості обслуговування клієнтів.

Для якісного управління депозитною базою банкам доцільно вирішувати такі завдання: визначати найбільш вигідних клієнтів, тобто таких, які забезпечать більшу стабільність депозитної бази та більш високий залишок на своєму рахунку; визначати кількість клієнтів, яких необхідно залучати для підтримання заданого обсягу депозитної бази; проводити роботу щодо залучення найбільш вигідних потенційних клієнтів, однак продовжувати утримувати й колишніх клієнтів; проводити гнучку цінову політику індивідуально для окремих клієнтів.